

Reactieformulier

Consultatie NBA-handreiking 1153 - Frauderisicoanalyse

Consultatieperiode loopt tot en met 16 september 2024

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Instructies voor respondenten

We verzoeken u de consultatiereactie uiterlijk aan te leveren op **16 september 2024**.

Dit reactieformulier is bedoeld voor het geven van uw consultatiereactie op de concept NBA-handreiking 1153. Het gebruik van dit document zal de verzameling en analyse van consultatiereacties door de NBA vergemakkelijken.

U kunt reageren op alle vragen of alleen geselecteerde vragen. Om uw consultatiereactie zo goed mogelijk te kunnen behandelen, verzoeken we het volgende:

- Geef uw algemene reactie door middel van de 'drop-down' keuzemenu's.
- Geef de reden voor uw antwoorden bij de gedetailleerde reactie. Als u het niet eens bent met de voorstellen in de handreiking, geef dan uw specifieke redenen en specifieke suggesties aan voor het wijzigen van de handreiking.
- Benoem zo specifiek mogelijk waar uw consultatiereactie betrekking op heeft, bijvoorbeeld door te verwijzen naar specifieke paragrafen, voorbeelden of alinea's in de handreiking.
- Vermijd het invoegen van tabellen of tekstvakken in het formulier bij het geven van uw antwoorden op de consultatievragen, omdat dit de verzameling van de reacties zal bemoeilijken.
- Dien uw opmerkingen in met behulp van dit formulier, zonder een begeleidende brief of een samenvatting van uw belangrijkste punten. Benoem in plaats daarvan eventuele belangrijke punten zoveel mogelijk in uw antwoorden op de vragen.

Uw reactieformulier kunt u zenden naar: consultaties@nba.nl. De NBA vindt het belangrijk om transparant te zijn over de reacties die zij krijgt met betrekking tot voorgestelde regelgeving en toelichtingen daarop. Daarom vragen wij om bij indiening van uw reactie aan te geven of wij uw reactie wel of niet mogen publiceren op de website van de NBA.

Onderdeel A: Uw gegevens

Naam van uw organisatie (of uw naam als u een reactie indient in persoonlijke hoedanigheid)	NBA Young Profs
Naam/namen van verantwoordelijke(n) voor deze indiening (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	
Naam van contactpersoon voor deze reactie (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	L. Versluis M. Westra
E-mailadres van contactpersoon	

Onderdeel B: Antwoorden op de consultatievragen

Voor elke vraag, begint u met uw algemene antwoord op de vraag middels de keuzelijst. Geef uw gedetailleerde opmerkingen, indien van toepassing, daaronder bij de behorende sectie.

1. *Wat vindt u in het algemeen van de opzet en duidelijkheid van deze handreiking?*

Algemene reactie: Goed

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De opzet en duidelijkheid van de handreiking beoordelen wij als goed. De handreiking is goed te lezen, echter zijn er wel verschillende afkortingen gebruikt waarbij misschien niet iedereen weet wat deze betekenen. Dit is lastig voor de zelfstandige leesbaarheid. Dit ziet o.a. toe op IAD, TCWG, en FRF. Wij zien het als positief dat er is gewerkt met voorbeelden uit de praktijk (hier komen wij later in onze respons op terug).

2. *Wat vindt u van het samenvattende schema in afbeelding 2 op pagina 4?*

Algemene reactie: Voldoende

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Door de pijlen lijkt er een 'verschil' te zijn tussen de verschillende standaarden. Uit de afbeelding is niet volledig helder waarom er een onderscheid is gemaakt tussen een vakje met Standaard 200, 330, 450, 700 en een aparte voor 230, 250, 260 en 580. De relatie is hier niet duidelijk toegelicht.

Verder zien wij het als positief dat de verschillende standaarden die een rol spelen bij deze handreiking worden benoemd.

3. *Is de toepassing van Standaard 240 en, meer specifiek, het door de accountant te volgen proces van de frauderisicoanalyse duidelijk uitgelegd?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Naar onze mening geeft de fraudetrichter goed weer hoe de fraudeanalyse uitgevoerd moet worden. Daarbij vinden wij het prettig dat er is verwezen naar de verschillende hoofdstukken. Het meenemen van het kwalitatieve element zien wij ook als zeer positief. Wel missen wij het onderwerp 'onvoorspelbaarheid in de werkzaamheden'. Gezien de literatuur omtrent fraude hadden wij deze wel verwacht.

4. Verdiepende onderwerpen

a) *Is de uitwerking dat aanwezige maatregelen van interne beheersing binnen de entiteit geen positieve invloed hebben op de frauderisicoanalyse duidelijk (paragraaf 2.2)?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

In deze paragraaf wordt een onderscheid gemaakt tussen belangrijke tekortkomingen die zijn onderkend en die gelegenheid bieden aan fraude. Als de vraag met nee wordt beantwoord is er sprake van geen positieve of compenserende rol. Zou dit dan niet stelliger geformuleerd dienen te worden. Dat in geen enkel geval (zowel niet bij ja / nee) rekening gehouden mag worden met de interne beheersing?

Dit wordt namelijk later wel benoemd in paragraaf 2.2. Het is nu verwarrend welke richting gegeven wordt via deze tekst.

b) Is het onderscheid in frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa duidelijk (paragraaf 2.3)?

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Bij paragraaf 2.3 wordt onder de oneigenlijke toe-eigening van activa gesteld dat dit altijd over een voorwerp gaat. Dit kan verwarrend overkomen want ook bijvoorbeeld crypto of andere immateriële zaken kunnen ontvreemd worden. Verder zien de voorbeelden enkel toe op het ontvreemden van gelden, wat kan zorgen bij een te beperkte scope van de lezers.

De paragraaf over 'dat dit niet altijd zo is, blijkt uit de volgende twee situaties'. Deze situaties zijn nu niet concreet genoeg en het is onduidelijk wat hiermee getracht wordt te duiden.

Verder gaat het ineens over continuïteit. Hoe dienen de lezers dit te interpreteren in relatie tot de twee hiervoor beschreven begrippen?

Daarbij wordt afgesloten met de zin 'De frauderisicofactoren die samenhangen met de twee vormen van fraude kunnen verschillen, maar in beide gevallen heeft de accountant op basis van Standaard 240 dezelfde verantwoordelijkheid om deze te identificeren en vervolgens te evalueren of deze kunnen leiden tot een frauderisico'.

Het is logisch dat deze verschillen daar dit twee verschillende fraude zijn? Zou dit niet beter beschreven kunnen worden dat op basis van Standaard 240 de accountant voor beide vormen van fraude dezelfde verantwoordelijkheid draagt om deze te identificeren en vervolgens te evalueren of deze kunnen leiden tot een frauderisico.

c) Is de toelichting op de frauderisicofactoren duidelijk (hoofdstuk 3), inclusief de toelichting op de fraudedriehoek (paragraaf 3.3)?

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wat misschien nog goed is om te benoemen bij de invulling van de fraudedriehoek dat de zaken die benoemd zijn voorbeelden zijn maar dat er ook nog andere factoren kunnen zijn (niet limitatief).

Verder zijn de begrippen helder toegelicht. Het zou wel mooi zijn als hier nog sprekende voorbeelden worden genoemd.

Onder punt 2 zien wij de volgende tekst: 'Het kan helpen als accountants niet alleen kijken naar structurele tekortkomingen in interne beheersingsmaatregelen, maar ook naar de specifieke capaciteiten van degenen die in staat zijn deze tekortkomingen uit te buiten.'

Het 'kan helpen', lijkt erg vrijblijvend. Zou de accountant dit niet altijd mee moeten nemen in zijn analyse.

d) Is de evaluatie van frauderisicofactoren om te komen tot frauderisico's (hoofdstuk 4) duidelijk? En is de uitleg en het diagram in paragraaf 4.2 rondom het gebruik van het spectrum (waarschijnlijkheid x orde van grootte) duidelijk?

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De afbeelding die hier is opgenomen met de toelichting is afdoende duidelijk. Echter wordt onder de afbeelding aangegeven dat er ook een alternatief is. Wij zouden verwachten dat zowel de afweging op basis van kans en impact als de afweging van meerdere frauderisicofactoren per post zouden moeten worden meegenomen. Beide zijn daarbij namelijk belangrijk voor een goede frauderisicoinschatting.

e) Wat vindt u van de toelichting op het veronderstelde frauderisico van doorbreking van de interne beheersing door het management (paragraaf 5.1)?

Algemene reactie: Zeer duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Heldere voorbeelden.

f) Wat vindt u van de toelichting op het veronderstelde frauderisico van de opbrengstverantwoording? Is de uiteenzetting van de hoofregel en de uitzondering (paragraaf 5.2) duidelijk?

Algemene reactie: Zeer onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Tekst is voldoende helder. Wel vinden wij het jammer dat er geen sprekende voorbeelden zijn opgenomen voor bijv. handelsklant, overige dienstverlening, productiebedrijf en projectorganisaties.

g) Mist u nog andere onderwerpen waarop verdieping gewenst is? Zo ja, kunt u dit en de bijbehorende prioritering hiervan motiveren

Algemene reactie: Nee

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

5. Voorbeelden

a) Zijn de voorbeelden (in de paragrafen 4.3, 4.4, 5.1 en 5.3) helder en illustratief?

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

4.3 Dit voorbeeld gaat over een fraude met servicekosten bij een woningcorporatie. Dit is erg specifiek en zal voor een groot deel van de young profs niet voldoende spreken. Misschien goed om nog wat generiekere voorbeelden toe te voegen.

4.4 Voldoende helder

5.1 Voldoende helder

5.3 Hiervoor zijn voorbeelden opgenomen van een projectontwikkelaar, retailer, beleggingsinstelling, woningbouwcoöperaties en banken opgenomen. Wij zouden het illustratiever vinden als er meer voorbeelden worden toegevoegd van bijv. handelsklanten en dienstverlening. Zie ook onderdeel F.

b) Kunt u aanvullende voorbeelden aanleveren die toezien op de verdiepende onderwerpen?

Algemene reactie: Ja

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

- Administrateur is in zijn eentje verantwoordelijk voor de facturatie;
- Shop in shop.

c) Kunt u voorbeelden aanleveren van hoe u uw cliënt heeft gestimuleerd een interne frauderisicoanalyse op te stellen, en hoe u deze analyse hebt gebruikt bij de uitvoering van uw eigen frauderisicoanalyse?

Algemene reactie: Nee

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Niet mogelijk om deze vraag vanuit het perspectief van de Commissie NBA Young te beantwoorden.

6. Zijn de vereisten ten aanzien van het documenteren van de verschillende werkstappen in het proces van de frauderisicoanalyse voldoende duidelijk?

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Documenteren is een zeer belangrijk onderdeel van de dossiervorming van de frauderisicofactoren en frauderisico's. Het zou fijn zijn als hier een aantal voorbeelden worden uitgewerkt hoe dit gedocumenteerd zou kunnen worden en welke stappen daar idealiter worden vastgelegd.

We missen de handvatten om dit te implementeren in de controledossiers.

7. Recent is de NBA-handreiking 1137 (corruptie, werkzaamheden van de accountant) geactualiseerd. Hierin wordt een link gelegd naar fraude en de frauderisicoanalyse. Is de uitwerking in deze NBA-handreiking 1153 volgens u voldoende duidelijk en consistent met de NBA-handreiking 1137?

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

8. Heeft u nog andere adviezen en/of opmerkingen met betrekking tot de NBA-handreiking 1153?

Algemene reactie: Ja

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Deze zijn benoemd in de punten hierboven. Wat voor ons de belangrijkste punten zijn:

1. Verduidelijking en verbreding van de voorbeelden
2. Stelliger maken van sommige bewoording zodat er geen 'ruis' kan ontstaan
3. Handvatten om dit te implementeren in de controledossiers.